C/2025/3167

20.6.2025

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Aresztowanie tureckich burmistrzów i zamach na demokrację lokalną w Turcji

(C/2025/3167)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Mając na uwadze, co następuje:

A) Burmistrz Stambułu Ekrem İmamoğlu został aresztowany 19 marca 2025 r. wraz z ponad setką tureckich urzędników lokalnych i obywateli, a zarzuty przeciwko niemu zostały potwierdzone przez prokuratora Stambułu, co doprowadziło do jego zawieszenia w pełnieniu funkcji z dniem 23 marca 2025 r.

B) Przywództwo Ekrema İmamoğlu, jako burmistrza Stambułu i przewodniczącego Związku Gmin Turcji, jest powszechnie kojarzone z aspiracjami dotyczącymi przyszłości Turcji opartej na pluralizmie, sprawiedliwości, poszanowaniu praw człowieka i podstawowych wolności.

C) Jednoczesne unieważnienie dyplomu uniwersyteckiego Ekrema İmamoğlu, podczas gdy dyplomu wymaga się od kandydatów na prezydenta, oraz jego aresztowanie pod zarzutem korupcji i terroryzmu stanowią wyraźne oznaki upolitycznienia jego sprawy.

D) Aresztowanie Ekrema İmamoğlu wpisuje się w bieżącą tendencję do aresztowania i dymisjonowania opozycyjnych burmistrzów, w tym zastąpienia 14 demokratycznie wybranych burmistrzów powołanymi przez państwo komisarzami od czasu wyborów lokalnych, które odbyły się w marcu 2023 r.

E) Ta praktyka dymisjonowania opozycyjnych burmistrzów została potępiona jako niezgodna z zasadami demokracji lokalnej w kolejnych opiniach KR-u, a także przez Komisję Europejską, Parlament Europejski, Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych oraz Komisję Wenecką Rady Europy.

F) Jak zauważyli specjalny sprawozdawca ONZ i Komisja Wenecka, Turcja systematycznie nadużywa ustaw antyterrorystycznych, aby atakować demokratycznie wybranych urzędników, opozycyjnych polityków i obrońców praw człowieka.

G) Od Turcji, jako kandydatki do członkostwa w UE, oczekuje się przestrzegania najwyższych standardów demokracji i praworządności. Demokracja lokalna i skuteczne wielopoziomowe sprawowanie rządów, niezależnie od przynależności politycznej, stanowią podstawowe elementy tych standardów.

1) Stanowczo potępia aresztowanie i uwięzienie lokalnych liderów opozycji, w tym burmistrza Stambułu Ekrema İmamoğlu. Stanowi to poważne naruszenie zasad demokratycznych i jawne lekceważenie woli wyborców. Systematyczne ataki na polityków opozycji zagrażają fundamentom demokratycznych społeczeństw.

2) Wzywa władze tureckie do natychmiastowego uwolnienia burmistrza Stambułu i innych polityków opozycji zatrzymanych z powodów politycznych oraz apeluje do tych władz, by zaprzestały wszelkich politycznie motywowanych postępowań karnych i bezprawnych nacisków na władze lokalne. Zapewnienie uczciwości i bezstronności sądownictwa jest niezbędne dla zachowania zaufania publicznego do instytucji demokratycznych.

3) Solidaryzuje się ze wszystkimi lokalnymi przywódcami stojącymi w obliczu bezprawnych nacisków i prześladowań. Uznaje ich zasadniczą rolę w reprezentowaniu demokratycznej woli wyborców i podkreśla potrzebę ochrony ich niezależności. Wyraża poparcie dla mieszkańców Stambułu i wszystkich tych w Turcji, którzy angażują się z myślą o przyszłości demokracji lokalnej, o czym świadczy bardzo wysoka frekwencja w wyborach lokalnych.

4) Jednoczy się z obywatelami w Turcji, którzy demonstrują na rzecz demokracji, i podkreśla znaczenie podstawowej wolności zgromadzeń i wypowiedzi. Wzywa władze publiczne, by zaprzestały wszelkich form represji wobec demonstrantów i dziennikarzy.

5) Wskazuje na szkodliwy wpływ, jaki te aresztowania i inne podejmowane przez rząd centralny próby ograniczenia władzy i zasobów opozycyjnych gmin wywiera na jakość i przejrzystość lokalnego rządzenia oraz na związane z tym obowiązki. Osłabianie instytucji samorządowych negatywnie wpływa na codzienne życie milionów obywateli w Turcji.

6) Z zadowoleniem przyjmuje apel Parlamentu Europejskiego zawarty w rezolucji w sprawie niedawnych dymisji i aresztowań burmistrzów w Turcji (2025/2546(RSP)) ([1])gskierowany do wysokiej przedstawicielki / wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej, by nałożyła środki ograniczające na tureckich urzędników pełniących rolę komisarzy i na osoby ich powołujące. Wnosi, by wysoka przedstawicielka / wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej rozważyła nałożenie środków ograniczających w ramach globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka.

7) Popiera żądania Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy zawarte w deklaracji z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie zwolnień burmistrzów w Turcji.

8) Wzywa Komisję Europejską i Radę, aby ponownie rozważyły wszelkie dalsze kroki związane z procesem akcesyjnym Turcji, biorąc pod uwagę obecne lekceważenie przez turecki rząd podstawowych kryteriów członkostwa w UE. Podkreśla, że dalszy regres w zakresie praw podstawowych powinien doprowadzić do rewizji udziału Turcji w programach finansowych i instytucjonalnych UE.

9) Delegacja Europejskiego Komitetu Regionów wybierze się do Turcji spotkać się z uwięzionym burmistrzem Stambułu Ekremem İmamoğlu, co będzie konkretnym wyrazem solidarności i wsparcia Komitetu dla wszystkich uwięzionych urzędniczek i urzędników szczebla lokalnego.

10) Potwierdza swoje zaangażowanie w propagowanie i ochronę demokracji lokalnej w Turcji, kraju kandydującym do Unii Europejskiej i jej strategicznym partnerze. Zobowiązuje się do dalszej współpracy z demokratycznie wybranymi lokalnymi przywódcami w Turcji za pośrednictwem swojej grupy roboczej ds. stosunków z Turcją, aby dopilnować, że będzie się strzec i przestrzegać zasad demokratycznych na szczeblu lokalnym.

11) Zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania tej pilnej rezolucji Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, wysokiej przedstawicielce/wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej, węgierskiej, polskiej i duńskiej prezydencji Rady UE oraz władzom Turcji, a także do dopilnowania, aby rezolucja została przetłumaczona na język turecki.

Bruksela, dnia 3 kwietnia 2025 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Regionów
Kata TÜTTŐ

([1]) https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2025/2546(RSP).